

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Martini Lvtheri Piae Ac Doctae Operationes In Dvas Psalmorvm Decades

Luther, Martin

Basileae

VD16 L 5540

Prædica[n]s præceptum eius, Dominus dixit ad me, filius meus es tu, ego
hodie genui te.

urn:nbn:de:hbz:466:1-37005

iam diu superat, si Ecclesia uocari debet, quæ talia facit. Nam Ecclesiam ueram Christi certum est, semper eandem manere.

Forma Zion montis fuit, q̄ ipse in uertice Meridiano erectus, ciuitatem Hierusalem sub se habuit, in latere Aquilonis decliuem, & ad se accliuem, ut psalmo, xlvij. Mons Zion, latera Aquilonis ciuitas regis magni. Ista decliuitas & accliuuitas potest significare pugnam internam populi Christi, quæ est inter carnem & spiritum, Caro ad Aquilonem, Spiritus ad Meridiem tendit. Aut duas illas uitas, actiuam & speculatiuam, illa declinat ad curanda temporalia propter alios, hæc ascendit ad cœlestia, & pendet ad speculam, in qua sunt Episcopi uita & uerbo excellentissimi, alios ad se trahentes. In quorum medio est mons Moria, mons templi, hic est Christus deus & homo, qui utranq; completur, in utraq; moratur, sicut idem mons Moria, inter Hierusalem, sub monte Zion situs figurat. Est enim mons Moria, id est, uisionis, in quo Abraham obtulit filium suum, in quo & Salomon postea ædificauit templum, & nos quoque super Christum offerimur cum Isaac, & ædificamur in templum dei per uerum Salomonem. Christus enim mons, Moria nobis est, q̄ deus neminem uideat neq; agnoscat, qui non hoc loco, id est, super Christum & in Christo offertur & ædificatur, super hunc enim solum respiciunt oculi domini. Unde uocatur mons, Dominus uidebit in æternum, Verum Hæretici & superbi alios montes uisionis seu inuisionis potius erigunt, dum iusticijs & operibus suis mereri dei respectum uolunt.

Sanctus dicitur, non figurali illa sanctitate legis aut externæ consecrationis, in spiritu enim loquitur. Ideo non contentus dicere, Montem sanctum, addit, meum, q. d. qui & mea sanctitate factus est, nō qua lapides, ligna, parietes sanctificantur, sed qua mens & corpus, unctione gratiæ spiritus consecrantur, & per fidem, spem, charitatem, purificatur de die in diem. Est enim sanctum, qd̄ ab usu pphano separatum, solis sacris & diuinis usibus dicatum est. Quod ceremonialiter & literaliter fit per pontifices homines, sed ueritate & spiritu per spiritum sanctum diffusum in cordibus nostris.

In quibus omnibus manifeste distinguit Christi regnum, ab omnibus alijs regnis. De hoc solo rege pronunciat: Ego constitui, seu ego constitutus sum, quæ persona, cum sit deus inuisibilis & spiritualissimus, omnino spiritualem constitutorem indicat, cum cæteros nō ipse per seipsum, sed homines per homines constituit, uisibiles per uisibiles, non ergo regnum Christi est de hoc mundo, sed in spiritu & ueritate. Item: Regem meum, non regem hominum, seu quem homines constituunt. Christus ergo rex in spiritu & coram deo est. Deinde quanq̄ super montem Zion constitutus est, tamen adiectum est, Sanctum meum, seu sanctum eius, ut regnum Christi intelligatur quidem esse, populus in Zion, sed is qui spirituali sanctitate sanctus est. Vides iterum, non in potestate, nec sapientia, nec dignitate mundi Ecclesiam Christi consistere. Et si sunt qui extra Monarchiam nouam, nullum Christianum existere garriant, cum Monarchiæ potentia nihil pertineat ad spiritualem sanctitatem,

Prædicās præceptum eius, Dominus dixit ad me, filius meus es tu, ego hodie genui te.

Hebraeus, hoc loco septimum uersum incipit hoc modo: Narrabo dei præceptum, Dñs dixit ad me, &c. quæ coherrentia meo iudicio id efficit, ut sciamus de quo

de quo p̄cepto uelit intelligi, q̄ se se narraturum dicit. Nempe de illo q̄
 subiungit, Dñs dixit ad ad me, filius meus es tu &c. Hoc inquit habeo in
 datis, ad hoc sum rex cōstitutus, ut annūciem oibus me esse filiū dei, clarior
 enim patrē debeo. Nā hic est scopus uniuersi Euāgelij, Christū nosse fidei
 sicut Matth. xvj. Quem uos me esse dicitis? Respondit Petrus: Tu es Christus
 filius dei uiui. Super hanc Petram ædificata est Ecclesia. Ita & Paulus, Cor.
 Nos prædicamus Christum uirtutem & sapiētiam dei. Et ipse per totum Euā
 gelium Ioan. aliud nō facit, q̄ ut se se filium dei ostendat, semper patrem dicit
 prædicans, qd̄ & in passione ei obiectum est, pro capitali crimine. Venit enim
 Christus ad instituedam fidem, qua creditur in eum ipsum filium dei, hanc
 fides est, Plenitudo omnium legum, Iusticia in seculum seculi, opus
 gnificētiæ dei, mortificatio carnis, resuscitatio spiritus, uictoria mūdi, uictoria
 carnis, uictoria inferni, Sicut ait: Et porta inferi nō prualebūt aduersus eum.
 Breuiter hæc est oīa in oibus. Sicut Ioan. viij. Si nō credideritis, quia ego
 moriemini in peccato uestro. Rursum Ioan. vj. Qui credit in me nō morietur
 in æternum. Hinc Apostolorū Epistolæ plenæ sunt fidei doctrina, quia ipse est
 uita æterna. Sicut Ioan. iij. Qui credit in filium, habet uitā æternam, quia
 incredulus est filio, nō uidebit uitam, sed ira dei manet super ip̄m. Et ait, Ego
 ex me ip̄so nō sum locutus, sed qui misit me pater, ipse mihi mandatum dedit,
 quid dicam & quid loquar, & scio, quia mādatum eius, uita æterna est, quare
 ego ego loquor, sicut dixit mihi pater, sic loquor. Claret ergo, quod præcipuum
 dei prædicari, scilicet fidei, in se ipsum filium dei, in salutem omnibus, quare
 piunt eum, qui credunt in nomine eius &c.

Fides omnia.

Sed dices, si hoc uolui t̄ spiritus, cur nō planius uerba disposuit, in hinc
 Annunciabo dei p̄ceptum, q̄ ego sum filius eius, hodie genui te. Respon
 spondeo: Spiritus sanctus ubiq̄ sui similis est, sic enim & in Euāgelio loquitur,
 quando de se suaq̄ diuinitate loquitur, omnino id obseruat, ut auctoritatem pa
 tris semper adducat, & totum quod ipse est, in patrem referat. Ego, inquam
 ip̄so non loquor, doctrina mea non est mea, & pater in me manens, ip̄e facit
 opera, & multa alia. Ita & hic, cum se p̄cepto patris diceret annunciaturum
 se esse filium dei, primū inducit patrem ad se dicētem, ut magis patrem in hinc
 de filio loquētem, quā ip̄m filium de se ip̄so audiamus. Ut sic sensus: Annunciabo
 dei p̄ceptum, me esse filium dei, sed non hoc faciā mea auctoritate, ne uidear
 me uidear, quin potius, Quid pater de me dixerit, uobis annūciabo, ut ip̄m
 de me dicentem audiat, qui mihi mandauit annūciare id quod ad me dicit,
 ut sic auctoritate illius mihi de me credatis.

Filius patri omnia accepta refert.

Et nota, mutatio ista personarum iam patris, iam filij recitantis uerba patris
 de se ip̄so, uenerabilis & sacra est, diuinitatis naturam & æqualitatem sanctus
 commendans, q̄ ut ego pro mea immundicia latius audeam uersare. Deniq̄
 hic psalmus unus principalium psalmorum est totius Psalterij. Id sufficit, q̄ et
 am Pauli Apostoli auctoritate hic uersus, de generatione diuinitatis loquitur,
 Hebræis. j. dicentis: Cui enim angelorum dixit aliquando, Filius meus es tu,
 ego hodie genui te.

psalmus hic unus de principalibus.

Iam hoc unusquisq̄ per se obseruabit, q̄ uerba patris exprimit unigenitum
 filium, Dixit, inquit, ad me, scilicet unū nō ad multos, filius meus es tu, ueritas,
 sine dubio tam singularibus notis insignem illū præ cæteris filium significas,
 de q̄ psal. lxxx. Quis similis erit deo in filijs dei? q. d. Multi filij dei, sed inter eos
 unus, q̄ deus est, quis huic similis? Item, Ego genui te, solus, solum &c.

Veritas filij.

Ecclud.

Ecce illud, quod uigilanter & digne S. Patres interpretati sunt, Hodie genitū teritid est, in æternitate. Aeternitas est, quod genitus est, gignitur, gignetur sine fine, cui hoc est esse filiū, quod nasci ex patre: nec nasci cœpit, nec desinet, sed semper nascitur presentissima natiuitate. Recte hodie genitus dicitur, id est, nascens semper. Nam hoc hodie, non habet hesternū nec crastinū, sed semper diurnū sicut Ioan. viij. Antequā Abrahā fieret, ego sum.

Aeterna filij generatio.

Vbi estis nunc miseri & ambitiosi homines, qui uices huius regis in Ecclesia uel ambitiose queritis, uel infructuose tenetis, qui non annūciatis dei præceptum, non prædicatis Iesum Christum crucifixum filium dei, in salutem creaturam? Hic filius dei constitutus homo rex, non querit quæ sunt, sed annūciat dei præceptum: qui regnum suum non sibi, sed alijs in salutem accepit, in gloria patris. At hoc unum officium uerbi, quod solum episcoporum est, solum præ ceteris omnibus omittitur. Deinde si sunt, qui illorum uice doceant, non præceptum domini, non Christum, sed suas fabulas, aut si optime, leges & traditiones hominum docent. Proinde ne credas ibi Ecclesiam, montem sanctū dei esse, ubi Christus Christū non purissime docet. Ponderus enim uerbi grande est, quod dicit. Annūciabo dei præceptum, dei inquit, non hominum præceptum, consilium, historias. Et ipse ego annūciabo: nā nisi Christus loquatur in nobis, præceptū dei nunquā annūciabimus. Ego, inquit, ero in ore tuo, & dilata os tuum, & implebo illud.

In sacerdotes & Episcopos uerbi dei prædicatores.

Nihil ergo discordat nostra translatio in sensu cū Hebræa, nisi quod distinctio uaria non nihil & sensui officere solet, quo tamen habito, distinctio non nocet, quare contentiosus esse nolo.

Discernit itaque hic uersus, genus doctrinæ, quod in nouo testamento docetur, ab eo quod in ueteri docebatur: olim lex, quæ irā operabatur, & peccatum augebat, nunc fides, quæ remissionē operatur, & iustitiā adimplet, docetur: ideo illic legifer homo Moses & serius, hic legifer Christus deus, & dominus omnium: ille faciebat seruos peccati, hic liberos iustitiæ.

Doctrinae nouæ & ueteris testamenti distinctio.

Non quod etiā nunc non doceatur lex, cū Christus dicat Matth. xij. utraq; doctrina a docto scriba in regno cœlorum, tam uetera quæ noua, sed quod gratia prædictio propria sit noui testamenti, & legis propria ueteris testamēti, cū enim nullus sit in hac uita, in quo impleta sit omnis plenitudo noui testamenti, nullus quoque inuenietur, in quo non sit aliqua pars ueteris testamēti reliqua. Transitus enim est & phase quoddam hæc uita, de lege ad gratiā, de peccato ad iustitiā, de Mose ad Christū, consummatio autē futuræ resurrectionis est.

Postula a me, & dabo tibi gentes in hæreditatem, & possessionem tuam terminos terræ.

Et hoc ad præceptum pertinet, quod annūciandum sibi Christus, mandari te patre, desumpsit. Dixit, inquit, dominus ad me, mandauitque mihi pater, ut postulem ab eo gentes in hæreditatem. Et hoc præceptum eius annūciabo, ut credatis & sciatis, me constitutum, non tantum regem super Zion montem sanctum eius, id est, super populum Israel, sed & hæredem ac dominum uniuersorum, ut qui hoc mandatum dei a me audierit & crediderit, per me ad patrem ueniat, & saluus fiat.

C Iterum